Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

19. prosinca 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Uredba (EU) br. 1360/2013 – Poljoprivreda – Zajednička organizacija tržišta – Sektor šećera – Pristojba na proizvodnju – Koristan učinak – Pravo na povrat nepropisno plaćenih iznosa – Primjenjivost nacionalnih pravila o rokovima zastare – Načelo djelotvornosti”

U predmetu C-360/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Finanzgericht Düsseldorf (Financijski sud u Düsseldorfu, Njemačka), odlukom od 16. svibnja 2018., koju je Sud zaprimio 4. lipnja 2018., u postupku

Cargill Deutschland GmbH

protiv

Hauptzollamt Krefeld,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: A. Prechal, predsjednica vijeća, K. Lenaerts, predsjednik Suda, u svojstvu suca trećeg vijeća, L. S. Rossi (izvjestiteljica), J. Malenovský i F. Biltgen, suci,

nezavisna odvjetnica: E. Sharpston,

tajnik: M. Longar, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 2. svibnja 2019.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Cargill Deutschland GmbH, D. Ehle, *Rechtsanwalt*,

– za Hauptzollamt Krefeld, B. Grothe i R. M. Gleim-Arnold, u svojstvu agenata,

– za belgijsku vladu, J.-C. Halleux i M. Jacobs, u svojstvu agenata, uz asistenciju B. De Moor i M. Callebaut, *avocats*,

– za Europsku komisiju, B. Eggers i B. Hofstötter, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 29. srpnja 2019.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Uredbe Vijeća (EU) br. 1360/2013 od 2. prosinca 2013. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2001./2002., 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005. i 2005./2006., koeficijenta potrebnog za izračun dodatnih pristojbi za tržišne godine 2001./2002. i 2004./2005. i iznosa koji proizvođači šećera trebaju platiti prodavateljima šećerne repe u pogledu razlike između maksimalne pristojbe i pristojbe koju treba naplatiti za tržišne godine 2002./2003., 2003./2004. i 2005./2006. (SL 2013., L 343, str. 2.).

2 Ovaj je zahtjev upućen u okviru spora između Cargill Deutschland GmbH i Hauptzollamt Krefeld (Glavni carinski ured u Krefeldu, Njemačka) u vezi s povratom pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera plaćenih za tržišne godine 2001./2002. do 2004./2005.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Uvodne izjave 10., 11., 13. i 23. Uredbe br. 1360/2013 glase:

„(10) Sud je 27. rujna 2012. u spojenim predmetima C-113/10, C-147/10 i C-234/10 proglasio nevažećom Uredbu (Komisije) (EZ) br. 1193/2009. (od 3. studenoga 2009. o ispravku uredaba (EZ) br. 1762/2003, (EZ) br. 1775/2004, (EZ) br. 1686/2005, (EZ) br. 164/2007 i utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005. i 2005./2006. (SL 2009., L 321, str. 1.), navodeći da se za potrebe izračuna procijenjenog prosječnog gubitka po toni proizvoda članak 15. stavak 1. točka (d) Uredbe [Vijeća] (EZ) br. 1260/2001 [od 19. lipnja 2001., o zajedničkoj organizaciji tržištâ u sektoru šećera (SL 2001., L 178, str. 1),] trebao tumačiti tako da je ukupni iznos subvencija uključuje stvarno isplaćene ukupne iznose izvozne subvencije.

(11) Pristojbe u sektoru šećera trebaju se dakle utvrditi na odgovarajućoj razini. […]

[…]

(13) […] da bi se ispravljene pristojbe trebale primjenjivati od istih datuma kao i pristojbe koje su proglašene nevaljanima.

[…]

(23) Za potrebe pravne sigurnosti i radi osiguravanja jednakog postupanja prema dotičnim gospodarskim subjektima u različitim državama članicama treba utvrditi zajednički datum na koji bi se pristojbe utvrđene ovom Uredbom […] Međutim, taj se rok ne bi trebao primjenjivati ako su države članice na temelju nacionalnog prava obvezne dotičnim subjektima nadoknaditi određeni iznos nakon tog datuma.”

4 Članak 1. stavak 1. te uredbe propisuje:

„Pristojbe na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2001./2002., 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005. i 2005./2006. jesu one utvrđene u točki 1. Priloga.”

5 U skladu s člankom 2. navedene uredbe:

„Datum utvrđivanja pristojbi, kako je utvrđen u članku 2. stavka 2. drugi podstavak Uredbe (Vijeća) (EZ, Euratom) br. 1150/2000 (od 22. svibnja 2000. o provedbi Odluke 94/728/EZ, Euratom o sustavu vlastitih sredstava Zajednica (SL 2000., L 130, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 1., str. 12.), jest najkasnije 30. rujna 2014., osim ako države članice u poštovanju roka spriječi primjena nacionalnog prava o povratu nepropisno isplaćenih iznosa od strane gospodarskih subjekata.”

6 U članku 3. od drugog do četvrtog podstavka iste uredbe utvrđuju se datumi od kojih se primjenjuju pristojbe na proizvodnju iz točke 1. njezina priloga, a za tržišne godine 2001./2002. do 2005./2006.

7 Uvodne izjave 13. i 14. Uredbe Vijeća (EU) 2018/264 od 19. veljače 2018. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju i koeficijenta za izračun dodatne pristojbe u sektoru šećera za tržišnu godinu 1999./2000. i utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišnu godinu 2000./2001. (SL 2018., L 51, str. 1.) glase:

„(13) Zbog pravne sigurnosti i radi osiguravanja jednakog postupanja prema dotičnim gospodarskim subjektima u različitim državama članicama treba utvrditi zajednički datum na koji bi se pristojbe utvrđene ovom Uredbom […] Međutim, taj se rok ne bi trebao primjenjivati ako su države članice na temelju nacionalnog prava obvezne dotičnim subjektima nadoknaditi određeni iznos nakon tog datuma.

(14) Trebalo bi nadoknaditi razliku između neopravdano plaćenih iznosa u pogledu pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera utvrđenih uredbama (Komisije) (EZ) br. 2267/2000 (od 12. listopada 2000. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišnu godinu 1999/2000. i koeficijenta za izračun dodatne pristojbe u sektoru šećera (SL 2000., L 259, str. 29.)) i (EZ) br. 1993/2001 (od 11. listopada 2001. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišnu godinu 2000/2001. (SL 2001., L 271, str. 15.)) i pristojbi utvrđenih u ovoj Uredbi.”

8 Člankom 2. stavkom 2. te uredbe određuje se:

„Razlika između pristojbi utvrđenih uredbama (EZ) br. 2267/2000 i (EZ) br. 1993/2001 i pristojbi iz članka 1. ove Uredbe nadoknađuje se onim gospodarskim subjektima koji su platili pristojbe u pogledu tržišnih godina 1999./2000. i 2000./2001., uz valjano utemeljenu primjenu potonjih.”

Njemačko pravo

9 U članku 12. stavku 1. prvoj rečenici Gesetz zur Durchführung der gemeinsamen Marktorganisationen und der Direktzahlungen (Zakon o provedbi zajedničke organizacije tržišta i izravnim potporama, BGBl. 2017., I., str. 3746.) navodi se:

„Na pristojbe za organizaciju tržišta, koje se […] naplaćuju u pogledu robe u okviru organizacije tržišta, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakonika […], osim ako je drukčije propisano ovim Zakonom ili uredbom donesenom na temelju ovog Zakona.”

10 U skladu s člankom 37. stavkom 2. prvom i drugom rečenicom Općeg poreznog zakonika:

„Ako je porez plaćen ili vraćen bez pravne osnove […], osoba na čiji je račun plaćanje izvršeno ima pravo na povrat od primatelja plaćenog ili vraćenog iznosa. To vrijedi i ako pravna osnova za plaćanje ili vraćanje poreza kasnije prestane postojati.”

11 Članak 164. stavci 1., 2. i 4. tog zakonika glase:

„(1) Porezne obveze se općenito ili u konkretnim slučajevima mogu utvrditi uz pridržaj naknadnog ispitivanja a da pritom nije potrebno dati obrazloženje.

(2) Sve dok se može obaviti naknadno ispitivanje, utvrđenje porezne obveze se može ukinuti ili izmijeniti.

[…]

(4) Mogućnost naknadne provjere prestaje protekom roka za utvrđivanje porezne obveze."

12 Članak 169. stavci 1. i 2. navedenog zakonika propisuje:

„(1) Utvrđivanje porezne obveze i njezino ukidanje ili izmjena nisu više dopušteni nakon isteka roka za utvrđivanje. […]

(2) Rok za utvrđivanje iznosi:

1. godinu dana za trošarine i povrat trošarina,

2. četiri godine za poreze i povrat poreza koji nisu porezi ili povrat poreza u smislu točke 1. ili uvozne i izvozne carine prema članku 5. točkama 20. i 21. Carinskog zakonika Unije.

[…]"

13 Članak 170. stavak 1. Općeg poreznog zakonika predviđa:

„Rok za utvrđivanje porezne obveze započinje istekom kalendarske godine u kojoj je ta porezna obveza nastala […]"

14 Članak 175. stavak 1. prvi podstavak tog zakonika glasi:

„Porezno rješenje treba donijeti, poništiti ili izmijeniti,

[…]

2. ako nastupi događaj koji ima porezni učinak na prošlost (događaj s retroaktivnim učinkom)."

Glavni postupak i prethodno pitanje

15 Društvo Cargill Deutschland je kao društvo koje proizvodi izoglukozu podvrgnuto sustavu pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera, propisanom Uredbom Vijeća br. 1260/2001 za tržišne godine 2001./2002. do 2005./2006.

16 Iznos pristojbi na proizvodnju za te tržišne godine utvrđen je na temelju uredbi Komisije koje je svake godine donosila Europska komisija, odnosno Uredbe Komisije (EZ) br. 1837/2002 od 15. listopada 2002. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju i koeficijenta dodatne pristojbe u sektoru šećera za tržišnu godinu 2001./2002. (SL 2002., L 278, str. 13.), Uredbe Komisije (EZ) br. 1762/2003 od 7. listopada 2003. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišnu godinu 2002./2003. (SL 2003., L 254, str. 4.), Uredbe Komisije (EZ) br. 1775/2004 od 14. listopada 2004. o utvrđivanju iznosa pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišnu godinu 2003./2004. (SL 2004., L 316, str. 64.), Uredbe Komisije (EZ) br. 1686/2005 od 14. listopada 2005. o utvrđivanju iznosa

pristojbi na proizvodnju i koeficijenta dodatne pristojbe u sektoru šećera za tržišnu godinu 2004./2005. (SL 2005., L 271, str. 12.) i Uredbe Komisije (EZ) br. 164/2007 od 19. veljače 2007. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišnu godinu 2005./2006. (SL 2007., L 51, str. 17.).

17 Glavni carinski ured u Krefeldu je na temelju ovih uredbi, među ostalim, utvrdio iznos pristojbi na proizvodnju koje Cargill Deutschland treba platiti za navedene tržišne godine poreznim rješenjima izdanima, uz pridržaj naknadnog ispitivanja, 23. listopada 2002., 20. listopada 2003., 30. ožujka 2004. i 18. listopada 2005.

18 Međutim, presudom od 8. svibnja 2008., Zuckerfabrik Jülich i dr. (C-5/06 i C-23/06 do C-36/06, EU:C:2008:260), kao i rješenjima od 6. listopada 2008., Raffinerie Tirlemontoise (C-200/06, neobjavljeno, EU:C:2008:541), i SAFBA (C-175/07 do C-184/07, neobjavljeno, EU:C:2008:543), Sud je uredbe br. 1762/2003, 1775/2004 i 1686/2005 proglasio nevaljanima. Te su uredbe stoga izmijenjene Uredbom br. 1193/2009.

19 Presudom od 27. rujna 2012., Zuckerfabrik Jülich i dr. (C-113/10, C-147/10 i C-234/10, EU:C:2012:591), Sud je pak proglasio Uredbu br. 1193/2009 nevaljanom. Vijeće Europske unije je nakon objave te presude provelo novo utvrđivanje pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2001./2002. do 2005./2006. donošenjem Uredbe br. 1360/2013, u kojoj je smanjilo pristojbe na proizvodnju za te tržišne godine.

20 Društvo Cargill Deutschland je 1. svibnja 2014. Glavnom carinskom uredu u Krefeldu podnijelo zahtjev da se utvrdi iznos novih pristojbi na proizvodnju i za povrat nepropisno plaćenih pristojbi za tržišne godine 2001./2002. do 2004./2005.

21 Glavni carinski ured u Krefeldu je svojom odlukom od 18. travnja 2016., potvrđenom 19. rujna 2016. povodom neuspjelog postupka povodom prigovora, odbio taj zahtjev jer je na temelju članka 164. i članka 169. stavka 2. druge rečenice točke 2. Općeg poreznog zakonika četverogodišnji rok za utvrđivanje porezne obveze predviđen radi poništenja, izmjene i ispravka poreznih rješenja bio istekao za te tržišne godine, tako da su odgovarajuća porezna rješenja postala konačna.

22 Naime, u skladu s člankom 170. stavkom 1. Općeg poreznog zakonika, rok za utvrđivanje porezne obveze započinje istekom kalendarske godine u kojoj je ta porezna obveza nastala. Stoga je u konkretnom slučaju, kako pojašnjava sud koji je uputio zahtjev u svojem zahtjevu za prethodnu odluku, rok za utvrđivanje porezne obveze za tržišnu godinu 2004./2005. započeo 31. prosinca 2006. S obzirom na navedeno, zahtjev društva Cargill Deutschland podnesen tek tijekom 2014. godine pristigao je Glavnom carinskom uredu u Krefeldu kad je navedeni rok za utvrđivanje porezne obveze bio istekao. Također, što se tiče pristojbi na proizvodnju za prethodne tržišne godine, isti je rok za utvrđivanje porezne obveze istekao *a fortiori*.

23 Cargill Deutschland je sudu koji je uputio zahtjev, Finanzgerichtu Düsseldorf (Financijski sud u Düsseldorfu, Njemačka), podnio tužbu protiv odluke Glavnog carinskog ureda u Krefeldu navodeći da njegovo pravo na povrat nepropisno plaćenih iznosa izravno proizlazi iz Uredbe br. 1360/2013. To pravo ne podliježe nikakvom roku utvrđivanja porezne obveze i na njega ne utječe konačnost poreznih rješenjâ koje je izdao Glavni carinski ured Krefeld.

24 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev ističe da je, u ranijim predmetima, smatrao da na pitanje o tome može li društvo imati pravo na povrat nepropisno plaćenih iznosa u slučaju kad su stope pristojbi na proizvodnju snižene retroaktivno, u skladu s Uredbom br. 1360/2013, može biti odgovoreno samo na temelju primjenjivog nacionalnog prava, uz poštovanje načelâ ekvivalentnosti i djelotvornosti.

25 U konkretnom slučaju, međutim, takav pristup rezultira uskratom tog prava društvu Cargill Deutschland, posebice zbog toga što retroaktivno sniženje stopâ pristojbi na proizvodnju, predviđeno Uredbom br. 1360/2013, dovodi samo do nezakonitosti odluka o utvrđivanju poreza, a ne do ništavosti odgovarajućih poreznih rješenja koja, s obzirom na to da su izdana na temelju odluka koje su postale konačne, više ne mogu biti izmijenjena, u skladu s odredbama primjenjivog nacionalnog prava.

26 Sud koji je uputio zahtjev ipak ističe da je u sličnom postupku za ispravak iznosâ pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 1999./2000. i 2000./2001. društvo Cargill Deutschland, odlukom Glavnog carinskog ureda u Krefeldu od 7. svibnja 2018. utemeljenom na Uredbi 2018/264, ostvarilo djelomični povrat nepropisno plaćenih pristojbi, iako su rokovi zastare primjenjivi na temelju nacionalnog prava bili istekli. Taj povrat je zapravo bio moguć nakon objave presude od 9. veljače 2017., Raffinerie Tirlemontoise (C-585/15, EU:C:2017:105), kojom je Sud proglasio nevaljanima Uredbe br. 2267/2000 i 1993/2001, kojima su utvrđeni ti iznosi, s jedne strane, i daljnjim donošenjem Uredbe 2018/264, kojom su ponovno utvrđeni ti iznosi bez izričitog zahtjeva da se u obzir uzmu ti rokovi zastare, s druge strane.

27 U tom kontekstu sud koji je uputio zahtjev se pita nije li donošenjem Uredbe 2018/264 zakonodavac Unije zapravo želio uspostaviti opće načelo koje bi ubuduće omogućavalo povrat nepropisno plaćenih pristojbi u sektoru šećera neovisno o pravilima o zastari primjenjivima na temelju nacionalnog prava. Ističe da takvo tumačenje omogućuje društvu Cargill Deutschland ostvarivanje povrata nepropisno plaćenih pristojbi za tržišne godine 2001./2002. do 2004./2005., kako su one iznova izračunane u Uredbi br. 1360/2013.

28 U tim je okolnostima Finanzgericht Düsseldorf (Financijski sud u Düsseldorfu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li povrat nepropisno plaćenih pristojbi u sektoru šećera, koje se moraju iznova izračunati u skladu s Uredbom br. 1360/2013, biti izvršen u skladu s nacionalnim pravom i, posebice, primjenjujući pravila o zastari koja potonje predviđa, uz poštovanje načelâ ekvivalentnosti i djelotvornosti?”

O prethodnom pitanju

29 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li Uredbu br. 1360/2013 o utvrđivanju, među ostalim, pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2001./2002. do 2005./2006. tumačiti na način da povrat nepropisno plaćenih iznosa, koje su na ime pristojbi uplatili gospodarski subjekti, treba biti izvršen u skladu s nacionalnim pravom, a osobito u rokovima zastare koje potonje predviđa, uz poštovanje načela ekvivalentnosti i djelotvornosti.

30 Najprije valja istaknuti da sumnje koje je izrazio sud koji je podnio zahtjev proizlaze, među ostalim, iz okolnosti da je Cargill Deutschland od nadležnih njemačkih tijela, na temelju članka 2. stavka 2. Uredbe 2018/264, ostvario povrat nepropisno plaćenih pristojbi za tržišne godine 1999./2000. i 2000./2001., iako su rokovi zastare predviđeni odredbama primjenjivog nacionalnog prava bili istekli.

31 Naime, Uredba 2018/264, kojom je ispravljen iznos pristojbi na proizvodnju za tržišne godine 1999./2000. i 2000./2001., u svojem članku 2. stavku 2. predviđa da povrat iznosa koje su uplatili gospodarski subjekti koji su platili pristojbe za te tržišne godine treba izvršiti potonjima na temelju obrazloženog zahtjeva, pri čemu se ta odredba ničim ne poziva niti upućuje na primjenjivo nacionalno pravo.

32 U tim okolnostima sud koji je uputio zahtjev na isključuje da se članak 2. stavak 2. Uredbe 2018/264 može tumačiti na način da se njime uspostavlja opće načelo koje omogućuje povrat nepropisno uplaćenih iznosa koje su na ime pristojbi na proizvodnju platili gospodarski subjekti u sektoru šećera. Takvo bi se načelo moglo primijeniti neovisno o isteku rokova zastare primjenjivih na temelju nacionalnog prava, čak i ako je povrat zatražen na temelju Uredbe br. 1360/2013.

33 U tom je pogledu dovoljno istaknuti da, kao što je to navela nezavisna odvjetnica u točki 31. svojeg mišljenja, Uredba 2018/264, što se tiče samo tržišnih godina 1999./2000. i 2000./2001., nije primjenjiva *ratione temporis* u glavnom postupku, u kojem je riječ o zahtjevu za povrat pristojbi na proizvodnju uplaćenih za tržišne godine 2001./2002. do 2004./2005.

34 Iz toga slijedi da Uredba 2018/264 ne može predstavljati pravni temelj zahtjeva za povrat nepropisno plaćenih pristojbi za te tržišne godine.

35 Međutim, valja podsjetiti da je presudom od 27. rujna 2012., Zuckerfabrik Jülich i dr. (C-113/10, C-147/10 i C-234/10, EU:C:2012:591), Sud proglasio nevaljanom Uredbu br. 1193/2009. Kao što to osobito proizlazi iz točaka 48. i 49. te presude, metoda iz te uredbe, koju je koristila Komisija radi utvrđivanja pristojbi na proizvodnju za tržišne godine 2001./2002. do 2005./2006. nije bila ispravna jer je dovodila do umjetnog povećanja ukupnog iznosa povratâ. Tako su, kako proizlazi iz točke 69. navedene presude, proizvođači ovlašteni ostvariti ne samo povrat iznosa nepropisno plaćenih na ime pristojbi na proizvodnju koje su države članice nepropisno naplaćivale tijekom predmetnog razdoblja, već i isplatu kamata na te iznose.

36 Kako bi postupilo u skladu s presudom od 27. rujna 2012., Zuckerfabrik Jülich i dr. (C-113/10, C-147/10 i C-234/10, EU:C:2012:591), Vijeće je donijelo Uredbu br. 1360/2013 s ciljem retroaktivnog ispravka iznosa pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera predviđenih za tržišne godine 2001./2002. do 2005./2006. Nove pristojbe na proizvodnju su, prema mišljenju zakonodavca Unije, izračunane u skladu s metodom koju je u toj presudi prihvatio Sud i utvrđene na „primjerenoj razini", u smislu uvodne izjave 11. navedene uredbe.

37 Korisni učinak Uredbe br. 1360/2013 stoga uključuje i omogućavanje proizvođačima šećera o kojima je riječ ostvarivanje povrata pristojbi na proizvodnju koje su nepropisno plaćali više godina prije donošenja te uredbe.

38 Iz toga slijedi da, s jedne strane, kao što je navela nezavisna odvjetnica u točki 37. svojeg mišljenja, pravo proizvođača šećera na povrat nepropisno plaćenih pristojbi za tržišne godine o kojima je riječ u glavnom postupku proizlazi iz prava Unije, kako ga tumači Sud u presudi od 27. rujna 2012., Zuckerfabrik Jülich i dr. (C-113/10, C-147/10 i C-234/10, EU:C:2012:591), i kako ga, s obzirom na tu presudu, provodi zakonodavac Unije donošenjem Uredbe br. 1360/2013.

39 Naime, Sud je utvrdio da pravo na povrat porezâ naplaćenih u državi članici protivno pravu Unije jest posljedica i dodatak pravima koje odredbe prava Unije, kako ih je protumačio Sud, dodjeljuju poreznim obveznicima (presude od 12. prosinca 2006., Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, EU:C:2006:774, t. 202.; od 19. srpnja 2012., Littlewoods Retail i dr., C-591/10, EU:C:2012:478, t. 24., i od 25. srpnja 2018., Messer France, C-103/17, EU:C:2018:587, t. 56.).

40 S druge strane, nadležna nacionalna tijela su tek nakon retroaktivnog utvrđenja novih pristojbi na proizvodnju u Uredbi br. 1360/2013 mogla utvrditi točan iznos viška plaćenog na ime tih pristojbi od strane svakog od proizvođača o kojima je riječ.

41 S obzirom na navedeno i radi jamčenja korisnog učinka te uredbe, može se smatrati da su proizvođači šećera o kojima je riječ mogli od dana stupanja na snagu iste, 20. prosinca 2013., saznati točan iznos nepropisno plaćenih pristojbi, u skladu s izračunima Komisije ispravljenima tako da bi se u obzir uzela praksa Suda, i dakle valjano podnijeti zahtjeve za ostvarivanje povrata tih pristojbi.

42 U tu svrhu, prije svega, u skladu s člankom 1. stavkom 1. Uredbe 1360/2013, u točki 1. njezina priloga predviđena je tablica u kojoj su utvrđene pristojbe na proizvodnju u sektoru šećera, izražene u iznosima u eurima po toni tog proizvoda za svaku tržišnu godinu, počevši od tržišne godine 2001./2002. do tržišne godine 2005./2006.

43 Nadalje, člankom 2. iste uredbe načelno je utvrđeno da države članice moraju najkasnije do 30. rujna 2014. unijeti u račun vlastitih sredstava Unije iznos pristojbi utvrđenih Uredbom br. 1360/2013.

44 Konačno, u članku 3. iste uredbe samo se utvrđuju datumi od kojih se primjenjuju pristojbe na proizvodnju iz točke 1. njezina priloga za sve tržišne godine o kojima je riječ u glavnom postupku.

45 Međutim, valja utvrditi da, kao što je istaknula nezavisna odvjetnica u točki 42. svojeg mišljenja, Uredba br. 1360/2013 ne sadržava nijednu odredbu o postupcima i načinima koje države članice moraju primjenjivati radi provedbe prava gospodarskih subjekata na ostvarivanje povrata nepropisno plaćenih pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine o kojima je riječ u glavnom postupku.

46 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, u nedostatku ujednačenih pravila o povratu poreza nametnutih protivno pravu Unije, države članice zadržavaju pravo primjene postupovnih pravila predviđenih njihovim pravnim poretkom, osobito u području rokova zastare ili prekluzivnih rokova, uz poštovanje načela ekvivalentnosti i djelotvornosti (vidjeti u tom smislu presude od 8. rujna 2011., Q-Beef i Bosschaert, C-89/10 i C-96/10, EU:C:2011:555, t. 34., i od 20. prosinca 2017., Caterpillar Financial Services, C-500/16, EU:C:2017:996, t. 37.).

47 Poštovanje tih načela zahtijeva da ta postupovna pravila ne smiju biti nepovoljnija od onih koja se odnose na slične prigovore utemeljene na odredbama unutarnjeg prava (načelo ekvivalentnosti) niti smiju biti uređena tako da u praksi onemogućavaju ostvarivanje prava dodijeljenih pravnim poretkom Unije (načelo djelotvornosti) (vidjeti u tom smislu presudu od 27. rujna 2012., Zuckerfabrik Jülich i dr., C-113/10, C-147/10 i C-234/10, EU:C:2012:591, t. 61. i navedenu sudsku praksu).

48 U tom pogledu iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, primjena internih pravila u skladu s navedenim načelima jer ona, uz poštovanje općeg roka zastare predviđenog u njemačkom poreznom pravu, omogućavaju provođenje ispravka u slučajevima u kojima se akti Unije naknadno izmijene. Ipak, iz zahtjeva za prethodnu odluku također proizlazi da se u biti, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, konačnost poreznog rješenja u njemačkom pravu protivi zahtjevu za povrat na temelju Uredbe br. 1360/2013 u slučaju kad je primjenjivi rok zastare istekao u trenutku podnošenja tog zahtjeva.

49 Valja podsjetiti da je, u okviru suradnje između nacionalnih sudova i Suda ustanovljene u članku 267. UFEU-a, na Sudu da nacionalnom sucu pruži koristan odgovor koji mu omogućava da donese odluku u sporu koji se pred njim vodi. U tu svrhu Sud može iz ukupnosti elemenata koje mu je podnio nacionalni sud, a osobito iz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku, izvući dijelove prava Unije koji zahtijevaju tumačenje, imajući u vidu predmet glavnog postupka (presuda od 18. prosinca 2019., Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Bratislava, C-447/18, EU:C:2019:1098, t. 35. i navedenu sudsku praksu).

50 U konkretnom slučaju valja, povrh svega, provjeriti jesu li u skladu s načelima ekvivalentnosti i djelotvornosti nacionalna pravila o pravu na povrat viška koji su platili proizvođači šećera na ime pristojbi na proizvodnju predviđenih Uredbom br. 1260/2001 i definitivno utvrđenih Uredbom br. 1360/2013 za tržišne godine o kojima je riječ u glavnom postupku, a koja se, tumačena i primijenjena na način kako to čine nadležni sudovi, protive tome da se zahtjev za povrat podnese poslije stupanja na snagu Uredbe br. 1360/2013 zato što je rok zastare primjenjiv na takve zahtjeve istekao.

51 U ovom kontekstu je najprije potrebno ispitati spojivost takvih pravila s načelom djelotvornosti. Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da svaki slučaj u kojem se postavlja pitanje čini li nacionalna postupovna odredba nemogućom ili pretjerano otežava primjenu prava Unije mora biti analiziran uzimajući u obzir mjesto te odredbe u cjelokupnom postupku, odvijanje postupka i njegove osobitosti pred različitim nacionalnim sudovima. U tu svrhu valja osobito uzeti u obzir, ako je potrebno, zaštitu prava obrane, načelo pravne sigurnosti i dobro odvijanje postupka (presude od 20. listopada 2016., Danqua, C-429/15, EU:C:2016:789, t. 42. i od 22. veljače 2018., INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, t. 44.).

52 Posebno u vezi s rokovima zastare ili prekluzivnim rokovima, Sud je opetovano presuđivao da određivanje razumnih žalbenih rokova načelno zadovoljava zahtjev djelotvornosti jer je ono primjena temeljnog načela pravne sigurnosti kojim se istodobno štite zainteresirana stranka i dotična uprava, čak i ako je moguće da se istekom takvih rokova, po njihovoj naravi, dotične osobe spriječi da u cijelosti ili djelomično ostvare svoja prava (vidjeti u tom smislu presudu od 22. veljače 2018., INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, t. 46. i 53. i navedenu sudsku praksu). U tom se pogledu, na primjer, nacionalni prekluzivni rok od tri godine smatrao razumnim (presuda od 8. rujna 2011., Q-Beef i Bosschaert, C-89/10 i C-96/10, EU:C:2011:555, t. 36. i navedena sudska praksa).

53 Iz zahtjeva za prethodnu odluku jasno proizlazi da Cargill Deutschland više ne može, na temelju nacionalnog prava, tražiti povrat pristojbi odgovarajućih tržišnih godina o kojima je riječ u glavnom postupku zato što je, kako je navedeno u točkama 21. i 22. ove presude, istekao rok zastare za zahtijevanje povrata nepropisno plaćenih pristojbi. To bi, prema mišljenju iz zahtjeva za prethodnu odluku, bio slučaj neovisno o činjenici da je Uredbom br. 1360/2013 retroaktivno izmijenjeno pravo Unije, pri čemu su zamijenjene odredbe koje je Sud prethodno proglasio nevaljanima, a na kojima su se temeljile odluke o utvrđenju poreza i odgovarajuća porezna rješenja. Ta retroaktivna izmjena proizlazi iz drugog do četvrtog podstavka članka 3. te uredbe, u kojoj se utvrđuju datumi od kojih se primjenjuju pristojbe na proizvodnju u sektoru šećera iz točke 1. Priloga Uredbi za sve tržišne godine o kojima je riječ u glavnom postupku.

54 Međutim, kao što je to u biti istaknula nezavisna odvjetnica u točki 60. svojeg mišljenja, društvu Cargill Deutschland bilo je praktično nemoguće podnijeti zahtjev za povrat unutar za to predviđenog roka zastare od četiri godine s obzirom na to da je taj rok istekao i prije stupanja na snagu Uredbe br. 1360/2013, dana 20. prosinca 2013., odnosno prije nego što je zakonodavac Unije ispravio pristojbe na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine o kojima je riječ u glavnom postupku, u skladu s člankom 1. Priloga toj uredbi.

55 Iz toga slijedi da, s obzirom na to da, kao što je to pojašnjeno u točkama 40. i 41. ove presude, nadležna nacionalna tijela nisu mogla, prije stupanja na snagu Uredbe br. 1360/2013, odrediti visinu iznosa eventualnog povrata nepropisno plaćenih pristojbi koje su platili gospodarski subjekti čija prava proizlaze iz te uredbe, i pri čemu ti subjekti nisu bili u mogućnosti upoznati se s tim iznosom, nacionalna pravila, koja je sud koji je uputio zahtjev tumačio na način da predviđaju da relevantni rok zastare istječe prije stupanja na snagu te uredbe, praktično onemogućavaju ostvarivanje prava na povrat nepropisno plaćenih pristojbi na proizvodnju za tržišne godine o kojima je riječ u glavnom postupku, koje je navedenim subjektima dodijelio pravni poredak Unije.

56 Što se tiče navoda koji je na raspravi iznio Glavni carinski ured u Krefeldu, a u skladu s kojim bi gospodarski subjekt koji postupa s dužnom pažnjom mogao pobijati porezna rješenja prije isteka primjenjivog roka zastare, on ne može dovesti u pitanje taj zaključak. Potrebno je, naime, istaknuti da postupovni mehanizmi koje predviđa nacionalno pravo praktično onemogućavaju izvršavanje prava dodijeljenog im propisom Unije, kojim se konačno utvrđuju uvjeti kojima se uređuje to pravo, jer ostvarivanje tog prava uvjetuju time da je subjekt o kojemu je riječ i prije stupanja tog propisa na snagu podnio zahtjev ili pravno sredstvo u svrhu osporavanja nacionalnih odluka donesenih na temelju prethodne verzije tog istog propisa Unije, koji je Sud u međuvremenu proglasio nevaljanim.

57 Uzimajući u obzir prethodne elemente analize, koji se odnose na načelo djelotvornosti i na zaključak donesen u tom pogledu u točki 55. ove presude, u okviru ove presude nije nužno ispitati eventualnu primjenjivost načela ekvivalentnosti.

58 Iz svega prethodnog proizlazi da na postavljeno pitanje valja odgovoriti da Uredbu br. 1360/2013 treba tumačiti na način da:

– povrat iznosa koje su gospodarski subjekti nepropisno platili na ime pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2001./2002. do 2005./2006. treba izvršiti u skladu s nacionalnim pravom, a osobito u rokovima zastare koje potonje predviđa, uz poštovanje načelâ ekvivalentnosti i djelotvornosti;

– su joj protivna nacionalna pravila koja, kako ih tumače nadležni nacionalni sudovi, predviđaju da rok zastare primjenjiv na zahtijevanje povrata nepropisno isplaćenih pristojbi na proizvodnju šećera istječe prije stupanja na snagu te uredbe, što praktično onemogućuje izvršavanje prava, koja je tim gospodarskim subjektima dodijelio pravni poredak Unije, da ostvare povrat tih pristojbi za tržišne godine na koje se odnosi navedena uredba.

Troškovi

59 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Uredbu Vijeća (EU) br. 1360/2013 od 2. prosinca 2013. o utvrđivanju pristojbi na proizvodnju u sektoru šećera za tržišne godine 2001./2002., 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005. i 2005./2006., koeficijenta potrebnog za izračun dodatnih pristojbi za tržišne godine 2001./2002. i 2004./2005. i iznosa koji proizvođači šećera trebaju platiti prodavateljima šećerne repe u pogledu razlike između maksimalne pristojbe i pristojbe koju treba naplatiti za tržišne godine 2002./2003., 2003./2004. i 2005./2006. treba tumačiti na način da:

– **povrat iznosa koje su gospodarski subjekti nepropisno platili na ime pristojbi treba izvršiti u skladu s nacionalnim pravom, a osobito u rokovima zastare koje potonje predviđa, uz poštovanje načelâ ekvivalentnosti i djelotvornosti;**

– **su joj protivna nacionalna pravila koja, kako ih tumače nadležni nacionalni sudovi, predviđaju da rok zastare primjenjiv na zahtijevanje povrata nepropisno isplaćenih pristojbi na proizvodnju šećera istječe prije stupanja na snagu te uredbe, što praktično onemogućuje izvršavanje prava, koja je tim gospodarskim subjektima dodijelio pravni poredak Unije, da ostvare povrat tih pristojbi za tržišne godine na koje se odnosi navedena uredba.**

Potpisi